

БИРИНЧИ БЎЛИМ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНING ҚОНУНИ

570 Гаров реестри тўғрисида*

Қонунчилик палатаси томонидан
2013 йил 19 июлда қабул қилинган

Сенат томонидан 2013 йил 22 августда
маъқулланган

1-модда. Ушбу Қонуннинг мақсади

Ушбу Қонуннинг мақсади гаров реестрини юритиш соҳасидаги муносабатларни тартибга солишдан иборат.

2-модда. Гаров реестри тўғрисидаги қонун ҳужжатлари

Гаров реестри тўғрисидаги қонун ҳужжатлари ушбу Қонун ва бошқа қонун ҳужжатларидан иборатдир.

Агар Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномасида Ўзбекистон Республикасининг гаров реестри тўғрисидаги қонун ҳужжатларида назарда тутилганидан бошқача қоидалар белгиланган бўлса, халқаро шартнома қоидалари қўлланилади.

3-модда. Асосий тушунчалар

Ушбу Қонунда қуйидаги асосий тушунчалар қўлланилади:

гаров реестри — қарздорларнинг мажбуриятлари бажарилишини таъминлаш воситаси сифатида бериб қўйган мол-мулкка нисбатан кредиторларнинг ҳуқуқлари тўғрисидаги, шунингдек қарздорнинг мол-мулкни тасарруф этиш ва ундан фойдаланишга доир ҳуқуқларига қонунга мувофиқ қўйилган чеклов ҳамда қарздор ўз мажбуриятлари лозим даражада бажарилишини таъминлаши билан боғлиқ бошқа талаблар ҳақидаги ёзувларни (бундан буён матнда ёзувлар деб юритилади) ўз ичига олган маълумотларнинг ягона ахборот базаси;

кредитор — қарздордан ўзининг мажбуриятлари бажарилишини талаб қилиш, мажбуриятлар бажарилмаган ҳолларда эса — мажбуриятларнинг бажарилишини таъминлаш воситаси сифатида бериб қўйилган қарздорнинг мол-мулки ҳисобига ўз талабларининг имтиёзли равишда қаноатлантирилишини талаб қилиш ҳуқуқига эга бўлган юридик ёки жисмоний шахс;

* Ушбу Қонун «Халқ сўзи» газетасида 2013 йил 24 октябрда эълон қилинган.

қарздор — кредитор фойдасига мол-мулкни бериш, ишларни бажариш, хизматлар кўрсатиш, пулни тўлаш ёки бузилиши кредиторнинг мажбуриятлар бажарилишини таъминлаш воситаси сифатида қарздор бериб қўйган мол-мулкка ундирувчи қаратишга бўлган имтиёзли ҳуқуқи юзага келишига сабаб бўладиган бошқа мажбуриятларни бажариш билан боғлиқ ҳаракатни содир этиши шарт бўлган юридик ёки жисмоний шахс;

фойдаланувчилар — гаров реестрини юритувчи ташкилот билан тузилган шартнома асосида гаров реестрига ёзув киритиш ҳуқуқига эга бўлган кредитор, қарздор сифатида қатнашаётган юридик ва жисмоний шахслар, шунингдек қонунга мувофиқ мол-мулкни тасарруф этиш ва ундан фойдаланишни чеклаб қўйиш ҳуқуқига эга бўлган тергов ҳамда суриштирув органлари, давлат солиқ ва божхона хизмати органлари;

ягона рўйхатдан ўтказиш рақами — гаров реестрига киритилган ёзувга бериладиган алоҳида рўйхатдан ўтказиш рақами.

4-модда. Гаров реестрини юритиш

Гаров реестрини юритиш ёзувларни киритиш, ўзгартириш ва чиқариб ташлашни ўз ичига олади.

Гаров реестрини юритиш Ўзбекистон Республикаси Марказий банки ҳузурида ташкил этиладиган гаров реестрини юритувчи ташкилот зиммасига юклатилади.

5-модда. Гаров реестрини юритувчи ташкилот ваколатлари

Гаров реестрини юритувчи ташкилот:

муружаат этган ҳар бир юридик ёки жисмоний шахс билан тузиладиган шартнома асосида ёзув киритиш учун гаров реестрига кириш, шунингдек ундан реал вақт режимида, шу жумладан Интернет ахборот тармоғи орқали фойдаланиш имкониятини таъминлайди;

юридик ва жисмоний шахсларга гаров реестридан фойдаланиш бўйича маслаҳат хизматлари кўрсатади;

муружаат этган юридик ва жисмоний шахсларга гаров реестрига ёзув киритиш оқибатларини тушунтиради;

гаров реестридаги ахборотни қарздор — солиқ тўловчининг идентификация рақами ёки ёзувнинг ягона рўйхатдан ўтказиш рақами бўйича излаш имкониятини таъминлайди;

фойдаланувчига киритилган ёзув тўғрисида электрон шаклда, зарур ҳолларда эса қоғозда ахборот тақдим этади.

6-модда. Фойдаланувчиларнинг ҳуқуқлари

Фойдаланувчилар:

гаров реестрига ёзувлар киритишга ва уларни ўзгартиришга;

гаров реестридан ёзувларни чиқариб ташлашга;

гаров реестридан кўчирмалар олишга ҳақли.

Фойдаланувчилар қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа ҳуқуқларга ҳам эга бўлиши мумкин.

7-модда. Фойдаланувчиларнинг мажбуриятлари

Фойдаланувчилар:

гаров реестрига холис ва ишончли маълумотлар кўрсатилган ёзувларни киритиши;

гаров реестрига ўзлари киритган ёзувлар мунтазам равишда янгиланиб турилишини таъминлаши шарт.

Фойдаланувчиларнинг зиммасида қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа мажбуриятлар ҳам бўлиши мумкин.

8-модда. Гаров реестрига киритиладиган ёзув

Гаров реестрига:

мажбуриятларнинг бажарилишини таъминлаш (гаров) воситаси сифатида қарздорлар бериб қўйган мол-мулкка нисбатан кредиторларнинг ҳуқуқлари, шунингдек қонунда назарда тутилган бошқа асослардан, шу жумладан ушлаб қолиш, лизинг, товарга бўлган мулк ҳуқуқини товарнинг ҳақи тўлангунга қадар сотувчида (кредиторда) сақлаб қолган ҳолда уни сотиш, келажакда муайян ҳодиса юз берган тақдирда мол-мулкка бўлган мулк ҳуқуқини бошқа шахсга ўтказиш, тўловни кечиктирган ёки бўлиб-бўлиб тўлаган ҳолда товарларни олиш-сотишдан юзага келадиган ҳуқуқлар тўғрисидаги;

ундирувни қарздорнинг мол-мулкига қаратиш тўғрисида суднинг қонуний кучга кирган қарори тўғрисидаги;

қарздорнинг мол-мулкни тасарруф этиш ва ундан фойдаланишга доир ҳуқуқларини чеклаш (сервитут, мол-мулкни хатлаш, банк ҳисобварақлари бўйича операцияларни тўхтатиб туриш) тўғрисидаги;

қарздорнинг солиқлар ва бошқа мажбурий тўловлар бўйича қарзларини тўлаш тўғрисидаги талаблар тўғрисидаги;

қарздорнинг таъминланган мажбурияти бажарилмаган тақдирда юзага келадиган бошқа талаблар тўғрисидаги ёзув киритилади.

9-модда. Гаров реестрига ёзув киритиш

Гаров реестрига ёзув киритиш фойдаланувчи томонидан электрон шаклда амалга оширилади.

Гаров реестрига киритилаётган ёзув қуйидагиларни ўз ичига олган бўлиши керак:

қарздор ва кредитор тўғрисидаги ахборот (солиқ тўловчининг идентификация рақами, жисмоний шахслар учун — фамилияси, исми ва отасининг исми ёки юридик шахслар учун — номи ва ташкилий-ҳуқуқий шакли);

қарздорнинг мол-мулки ва кредиторнинг бу мол-мулкка бўлган ҳуқуқлари тавсифи.

Ушбу модданинг иккинчи қисмига мувофиқ киритилган ёзув уни киритиш вақти ва санаси кўрсатилган ҳамда унга ягона рўйхатдан ўтказиш рақами берилган ҳолда автоматик равишда гаров реестрида қайд этилади.

Агар қонунда бошқача қоида назарда тутилмаган бўлса, гаров реестрига ёзувни киритиш вақти ва санаси кредиторнинг қарздор ўз мажбуриятла-

рини бажармаган ҳолларда бошқа кредиторлар ва учинчи шахслардан олдин ундирувни қарздорнинг мол-мулкига қаратишга, бошқа талабларни қаноатлантиришга бўлган навбатини, имтиёзли ҳуқуқини аниқлаш учун асос бўлади.

Гаров реестрига ёзув киритилганлиги учун ҳақ ундирилади, уни ундириш шартлари ва миқдори Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланади.

10-модда. Гаров реестрига ёзув киритиш шартлари

Кредитор сифатида қатнашаётган фойдаланувчи томонидан ёзув киритиш қарздорнинг розилиги билан амалга оширилади. Қарздорнинг розилиги қарздорнинг идентификация маълумотлари, шунингдек кредиторнинг қайси мол-мулкка ҳуқуқи бўлса, ўша мол-мулк кўрсатилган ҳолда электрон ҳужжат тарзида ёки қоғозда расмийлаштирилади. Қарздорнинг ёзма розилиги гаров реестридан ёзув чиқариб ташлангунга қадар кредиторда сақланиши керак.

Суднинг ундирувни қарздорнинг мол-мулкига қаратиш тўғрисидаги қонуний кучга кирган қарори тўғрисида ёзув киритиш ёхуд киритилган ёзувдан мол-мулкнинг бир қисмини чиқариб ташлаш ёки ундаги ахборотни ўзгартириш кредитор томонидан қарздорнинг розилигисиз амалга оширилади.

Қарздорнинг зиммасида солиқлар ва бошқа мажбурий тўловлар бўйича қарзлар бўлган тақдирда, давлат солиқ ва божхона хизмати органлари қарздорнинг розилигисиз ёзув киритади.

Тергов ва суриштирув органлари қарздорнинг мол-мулкни тасарруф этиш ва ундан фойдаланишга доир ҳуқуқларини чеклаш (мол-мулкни хатлаш, банк ҳисобварақлари бўйича операцияларни тўхтатиб туриш) тўғрисида ўз ваколатлари доирасида қарорлар қабул қилган тақдирда, қарздорнинг розилигисиз ёзув киритади.

Агар қарздор ёзувни ноҳолис ва ишончсиз деб ҳисобласа ва кредитор уни чиқариб ташлашни ёки ўзгартиришни рад этса, киритилган ёзувга доир эътирозлар қарздор сифатида қатнашаётган фойдаланувчи томонидан гаров реестрига киритилади.

11-модда. Гаров реестридаги ёзувни ўзгартириш

Гаров реестридаги ёзувга ўзгартириш мазкур ёзувни киритган фойдаланувчи томонидан қарздорнинг мол-мулки алмаштирилган ёхуд мол-мулки таркибида ўзгаришлар бўлган ёки қарздорнинг ўзи алмаштирилган, шунингдек суд қарори қонуний кучга кирган ҳолларда киритилади.

Фойдаланувчи ёзувга ўзгартиришларни ўз вақтида киритиши шарт.

12-модда. Гаров реестридан ёзувни чиқариб ташлаш

Гаров реестридан ёзувни чиқариб ташлаш мазкур ёзувни киритган фойдаланувчи томонидан кредиторнинг қарздор мол-мулкига бўлган ҳуқуқлари бекор қилинган, мажбуриятлар бажарилган тақдирда ва қонунда назарда тутилган бошқа асосларга кўра амалга оширилади.

Фойдаланувчи гаров реестридан ёзувни ўз вақтида чиқариб ташлаши шарт.

13-модда. Гаров реестридаги ёзувни излаш

Гаров реестридаги ёзувни излаш қарздор — солиқ тўловчининг идентификация рақами ёки ёзувнинг ягона рўйхатдан ўтказиш рақами бўйича амалга оширилади.

Гаров реестрини юритувчи ташкилот ёзувларни излаш натижалари бўйича электрон ҳужжат тарзида ёки қоғозда гаров реестридан кўчирма тақдим этиши мумкин.

Гаров реестридан кўчирма берилганлиги учун Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланадиган тартибда ҳақ ундирилади.

14-модда. Гаров реестри ёзувларини сақлаш ва муҳофаза қилиш

Гаров реестри ёзувларини сақлаш ва муҳофаза қилиш гаров реестрини юритувчи ташкилот томонидан амалга оширилади.

15-модда. Низоларни ҳал этиш

Гаров реестрини юритиш соҳасида юзага келадиган низолар қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда ҳал этилади.

16-модда. Гаров реестри тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузганлик учун жавобгарлик

Гаров реестри тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузганликда айбдор шахслар белгиланган тартибда жавобгар бўлади.

17-модда. Қонун ҳужжатларини ушбу Қонунга мувофиқлаштириш

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси:

ҳукумат қарорларини ушбу Қонунга мувофиқлаштиради;

давлат бошқаруви органлари ушбу Қонунга зид бўлган ўз норматив-ҳуқуқий ҳужжатларини қайта кўриб чиқишлари ва бекор қилишларини таъминласин.

18-модда. Ушбу Қонуннинг кучга кириши

Ушбу Қонун 2014 йил 1 июлдан эътиборан кучга киради.

**Ўзбекистон Республикасининг
Президенти**

И. КАРИМОВ

Тошкент ш.,
2013 йил 23 октябрь,
ЎРҚ-356-сон